

Algemeen

Nederlandsch Nieuws- en Advertentie-Blad.

N E D E R L A N D E N .

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van Vrijdag, den 18 Februarij.

In de vergadering van heden zijn ter tafel gebragt twee ontwerpen van wet, zijnde het eerste de begrooting van 's Rijks gewone uitgaven over den jare 1820; het tweede behelst de middelen om dezelve te bestrijden.

De ingeleverde begrooting bedraagt omtrent zeven en zestig en een half millioen; wij zullen dezelve nader mededeelen.

Men gaat over tot de discussie wegens het voorstel van den heer van Lijnden van Hovelaken. Hetzelve wordt verworpen met eene meerderheid van 51 tegen 22 stemmen. Aan de discussien hebben deel genomen de heeren Reijphins, Liejmans, Dotrege en Gendebien, die tegen hetzelve hebben geadviseerd, terwijl de heeren van Hogendorp, van Alphen en Moreau de Bioul, zich voor hetzelve hebben verklaard. De zitting wordt opgeheven en gadjourneerd tot nadere bijeenroeping.

's Gravenhage, 17 Februarij 1820.

„Niet dat vervl. . . . Nieuws- en Advertentie-Blad, maar die verd. . . . vrijheid van drukpers, die nimmer in ons land als eene Grondwet had moeten worden ingevoerd, is oorzaak van alle die onaangenaamheden welke wij thans dagelijks moeten onder vinden, wij die de edelen van den lande, de verstandigen des Koninkrijks en de ware vrienden van het onbepert gezag zijn. Waar moet het heen?” Zoo sprak een vriend van den heer Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, kort na dat hij ons nummer van den 13 Februarij had gelezen. Zie hier het vervolg van zijn gesprek, dat ons door een' der toehoorders is medegedeeld.

„Waar zal het, in 'shemels naam, toch met die vrijheid heen? Men durft vergelijkingen maken tusschen de werkzaamheden van eenen *nieuigen* commies en die van eenen *waardigen* Minister; even als of een commies maar niet zeer te vreden mogt zijn dat men hem met buitengewone werkzaamheden, zonder belooning, wilde vereeren. Die brief van Jan Penneliker is een beestachtig artikel: men moest den Schrijver daarvan ophangen. *A propos*, van ophangen gesproken, hebt gij gelezen wat er in dat zelfde nummer van het ophangen van een paar Ministers, NB. *bij inschrijving*, op *speculatie*, ter *stijving van 's Lands Schatkist*, gezegd wordt? Het is *horribel*; ik werd kond over alle mijne leden, toen ik dit las. Een paar Ministers, eerste dienaars van den Koninklijken troon, *bij inschrijving*, te doen ophangen; wie heeft ooit zulke dingen gehoord? Dit gebeurt heden. Morgen spreekt men misschien van het geeselen van *Edel Achtbare* Burgemeesteren, derzelver echtgenooten, dochteren en dienstmaagden (*). Overmor-

(* Volgens onze nieuwerwetsche, zeer doelmattige, vooral zeer *erbare* en verstandige wetten, zijn de poesele, blanke leden van Burgemeesterlijke, vrouwen en dienstmaagden, even min als de vereerde ruwe schonken van den armen daglooner voor een dergelijk ongeval bereijld, indien zij het ongeluk mogten hebben, de wet, die geene uitzondering voor het Burgemeesterlijke bloed, noch voor de vrouwelijke sexe gemaakt heet, te overtreden.

gen worden er misschien een paar Generaals door de spitsroeden gejaagd, een half dozijn Kolonels gebritst, en een koppel Kapiteins van den breeden wimpel gekielhaald. Dit alles staat voor ons voor de deur: dit alles zal ons worden opgedischt, zoo smakelijk, dat men er om lagchen moet; als de duivel tegen den dag des oordeels. Dit alles heeft die satansche vrijheid der drukpers bewerkt. Weleer zonde men niet dan met den grootsten eerbied van eenen Minister, al was hij ook zoo zot als Keizer *Claudius*, of zoo onverstandig als hebben mogen spreken; en niet dan met hoogachting zoude men hebben mogen noemen personen, als Burgemeesters, Generaals, Kolonels, enz. al waren het ook de grootste botterikken, en de ellendigste lafaards van de wereld. Dat was onze gulden tijd; toen was er ontzag voor de regering; toen konden wij, om u slechts eenige staaltjes van ons geluk te doen keunen, eenen burger, die een' haas op zijnen eigen grond had geschoten, in eene duistere gevangenis laten pijnigen, dat hij bloed zweette; eenen soldaat laten afrossen, dat hij nimmer een gezond nür meer had, ja, hem laten doodslaan als een hond. Dat was een tijd! toen had men pret te voer versterd men de kunst van regeren! o! Waarom mogen wij die gelukkige dagen niet weder beleven! Men vernietige maar de vrijheid der drukpers, en wij zullen alle die uitmuntende instellingen weder met nieuwen luister te voorschijn zien treden.”

Zie daar de taal van een' oud Aristocraat, die met de nieuwe Aristocraten thans eene lijn trekt om, ware het mogelijk, aan Nederland, het lieve leenstelsel met de fraaie heerlijke regten, in hunnen geheelen omvang, terug te bezorgen. Maar die dwazen bedenken niet dat *Willem van Oranje* een afstammeling is van *Willem den zwijger*, den grondlegger van Nederlands vrijheid en onafhankelijkheid. Neen, zoo lang *Oranje* op den troon der Nederlanden zal zitten, hebben wij niets van de helsche pogingen der Aristocraten te vreezen. De vrijheid der drukpers, door den Koning met de Grondwet bezworen, is onschendbaar, en wees hem die ons dit kleinood zoude willen onttrekken!

Wij lezen gaarn eene predikatie of leerrede van Professor van der Palm, Borger of andere dergelijke predikers; maar eene predikatie in eene courant is, in onze oogen, een *hors-d'oeuvre*, zoo wanstaltig als men slechts verzinnen kan, een stuk dat in plaats van te stichten, niet dan de lagchspieren in beweging kan brengen. Het ergerde ons derhalve niet weinig, in de *Nederlandsche Staats-Courant* van laatstleden Dingsdag, eene zeer ernstige predikatie aan te treffen over het nut en de voortreffelijkheid van de Heilige Schrift. Wie zoude die *daar* toch zoeken? Wij kunnen zeer wel begrijpen dat de goede heer *Kist*, een Predikants zoon, thans Directeur der voormelde Courant, eene zekere neiging voor de beroeps-bezigheden van wijlen zijnen heer vader kan hebben; maar dat die neiging zich zoo verre kan uitstreken, dat hij niet het onvoegelijke van het plaatsen van het bedoelde preek-artikel gevoeld hebbe, dit is iets waarover wij ons niet genoeg kunnen verwonderen; voornamelijk van iemand als de heer *Kist*, die toch zijnen *Horatius* kent, en die zich wel moet herinneren wat

die groote kenner der welvoeglijkheid oordeelde van eenen schilder die het in zijn hoofd mogt knippen aan een menschen-hoofd eenen paarden-hals te voegen.

Niet minder onvdegelijk is het, in eene courant aan nieuwstijdingen toegewijd, over de voortreffelijkheid van Gods woord, het zoenbloed van den Zaligmaker, deszelfs opstanding uit den dood, en dergelijke stichtelijke onderwerpen meer, in het breede uit te weiden. Als de heer Kist geene andere oorspronkelijke stukken kan leveren, is het, voorzeker, beter, dat hij zich houde aan de letterlijke vertaling uit fransche of duitsche ministeriele dagbladen; ten minste loopt hij dan geen gevaar van zich zoo grof te vergripen, als hij nu gedaan heeft. Wij vergeven hem dat echter gaarn, uit aanmerking van zijne vroome opvoeding. De indrukken toch welke men in zijne vroege jeugd ontvangt, wisschen zich niet ligt uit. Wij herkennen in dien trek niet den Schrijver van het leven, van den Landjonker van Blankenheim tot den Stronk.

In Nummer 13 deden wij verslag van de discussien in de Tweede Kamer ontstaan, bij gelegenheid van het Ontwerp van Wet over de vijfde uitloting der uitgestelde schuld.

Het onderscheid der gevoelens scheen voornamelijk daarop te berusten, dat sommige Leden van oordeel schenen te zijn, dat het wel noodzakelijk was om de uitloting van vijf millioenen dit jaar weder te doen plaats hebben, doch de overige negen millioenen kansbilletten voor de Amortisatie-kas te bewaren, ten einde het fonds te vermeerderen met het deel, hetwelk aan die kas daarin te beurt zou vallen.

De gegrond die aanmerking ook schijnt, is zij echter, naar ons inzien, slechts gedeeltelijk waar; want in het vorige jaar heeft zich de Minister van Financien reeds verbonden, om telkens eene somme van doude schuld, met daartoe behoorende kansbilletten, bij inkoop te vernietigen, gelijk aan die welke uitgelot wordt. Daar men nu de uitloting bepaalde of vijf millioenen, zoo moesten er ook andere vijf millioenen bij inkoop vernietigd worden. Maar ten aanzien der overige vier millioenen, welke bovendien worden vernietigd, houdt de aanmerking volkomen steek, te meer daar de gunst, welke de Minister van Financien daardoor het voorkonten aanneemt van te hebben willen bewijzen aan de bonders der kansbilletten, inderdaad niet noemenswaardig is. Die vier millioenen kansbilletten kan hij ingekocht hebben a f 25 per stuk, tot f 100,000: — en gelijke vier millioenen restanten zeer zeker onder 16%, en dus voor- zeker minder dan tot f 40,000: —

Is alles waarlijk. f 140,000. — Deze somme verdeelt onder ingeefte twaalf honderd millioenen kansbilletten, welke er nog aanwezig moeten zijn, (want het komt er hier op geen 50 a 60 millioenen aan) bepaalt zich deze gunst tot ruim 2 stuivers voor elk kansbillet van duizend gulden. Het is waar dat wanneer de Minister van Financien op die wijze voortgaat, de uitgestelde schuld nog in het begin der volgende eeuw kan afloopen, in plaats van twee of drie honderd jaren te duren, zoo als de eerste aanleg medegebragt; maar in zulk een lang tijdbestek, doet een eeuw minder of meer in de publieke opinie niets uit. Of ik het vooruit- zicht hebbe, dat mijne kansbilletten uitgelot zullen zijn gedurende het aanzijn van de kleinkinderen van mijne achter-klint-kinderen, of eenige gelachten laten, houde ik voor nagenoeg hetzelfde. En dat het Publiek in dit gevoelen deelt, is duidelijk gebleken, want, na de aangekondigde buitengewone Ministeriele mildadigheid, zijn de kansbilletten eer gedaald dan gerezen. Doch waarom (kan men vragen) zijn zij gedaald, daar, door die buitengewone vernietiging, dan toch iets meer gedaan is, dan waartoe men zich verbonden had? — Die vraag is niet moeyelijk te beantwoorden. Men kan zich in 't hoofd gebragt hebben, dat de uitloting grooter, en op zes millioenen bepaald zoude zijn geworden; daardoor zou elk kansbillet van f 1000: — nagenoeg zeven stuivers meerder aan reele waarde bekomen hebben, en dezelve tot f 27 gerezen zijn, of waarschijnlijk daarboven, omdat er altijd liefhebberij is, wanneer het op een kansje aankomt. Het is waar, dit zou nagenoeg vier en een halve ton gekost hebben; maar dan had men ten minste het geld niet weggesmeten, zoo als men nu gedaan

heeft met de meerdere vernietiging door inkoop van vier millioenen, welke op de prijzen geen invloed, of zoo eenigen, eenen nadeeligen invloed gehad hebben. De meerdere opoffering van omstreeks drie tonnen gouds, indien men zes millioenen in plaats van vijf uitgelot had, zou waarschijnlijk van eene duurzame uitwerking geweest zijn, vermits men daaruit zou hebben besloten, dat ook in volgende jaren de uitloting zes of meer millioenen konde bedragen, daar men nu wel voor uit kan zien, dat de Minister van Financien daartoe vooreerst niet gezind is.

Wij willen hier mede niet zeggen, dat de Minister tot zoodanige meerdere uitloting gehouden was. Integendeel, zoo de staat der Amortisatie-kas zulka niet gedoogde, ware het beter, even als in het voorleeden jaar, zich tot vijf millioenen te bepalen; maar zoo dit het geval mogt zijn, had hij ook de honderd en veertig duizend gulden, welke hij nu, zonder eenig nut, der kasse onthouden heeft, door de buitengewone vernietiging van vier millioenen, kunnen besparen, of de kans ten voordeele der Kas afwachten. En in allen gevalle, zou hij, door de meerdere uitloting van een millioen, meer nut gedaan hebben, dan door omstandten in de Amortisatie-Kas te houden, zoo als uit de gedane uitgave blijkt, tot geene mindere sommen dan twee millioenen. Dan dit zou ons brengen tot eenige andere aanmerkingen over het beheer der Amortisatie-Kas, naar aanleiding van hetgeen een der Leden van de Tweede Kamer daarover gezegd heeft; hetwelk wij willen besparen tot eene volgende gelegenheid.

ZAKEN VAN SPANJE.

Dezelfde onzekerheid welke ten opzichte van den waren staat der zaken in Andalusien, sedert eenigen tijd bestaan heeft, blijft nog voortduren. Het uitbreekt intusschen niet aan geruchten, noch aan tijdingen, langs onderscheiden wegen ontwaagen. Volgens de ministeriele dagbladen van Parijs, zoude de generaal Freyre reeds met zijn leger-korps van Sevilla naar Utrera zijn opgebroken, en onder zijne bevelen hebben de generaals O'Donel, Cruz, O'Lawlar en Ferras, welke laatste het bevel over de kavalerie voert, en men verwachtte dat de generaalen althof voor het einde der maand het eiland Leon zouden zijn genaderd: de opstandelingen zouden aldaar omsingeld zijn, enz. Maar zie hier daarentegen wat de liberale dagbladen melden.

» De opstand, zegt de Constitutionnel, welke den 24. te Kadix heeft plaats gehad, kan niet als een bloot toeval en van weinig belang beschouwd worden. Een gedeelte van het garnizoen, waarbij zich vele inwoners hadden gevoegd, maakte de troep uit die eene ommekeer van zaken verlangde; hunne leus was: leve de Constitutie! leven de Cortes! Zij trokken, met slaande trom, naar eene der poorten van de stad, om ze aan de opstandelingen over te geven, welke, van linne zijde militaire bewegingen maakten, en alleen op den goeden uitslag der pogingen, door hunne partij in de stad aangewend, schenen te wachten. De post aan de poort, omlrent 200 man sterk, ontving de aanrukkende menigte met geweerschoten; het gevecht was van korten duur, maar moordadig. De aanvoerders zijn het ontsnapt, hetzij dezelve schuilplaatsen in de stad of daar buiten hebben gevonden.

» De geest van misnoegen is niet uitgebluscht, maar slechts bedwongen. De gouverneur was in de grootste verlegenheid. De hoolden van den opstand, onder andere de kolonel Saquiago en Rotalde, behooren tot de aanzienlijkste familien van Kadix. Men rekent veel op de zeelieden, van welke men zich langs onderscheiden wegens heeft verzekerd.

» Het hoofd-kwartier van het Koninklijke leger moet den 27 te Xeres, en de Generaal Freyre aldaar den 28 zijn. Xeres is omtrent tien Spaansche mijlen, of zestien postmijlen van de brug van Suazo, voor het eiland Leon. Men bespeurt veel traagheid en aarseling in den marsch van den Generaal Freyre. Het hof is deswege zeer ongerust.

» Te Madrid vertelde men, dat eene voorhoede van 7 of 800 man Koninklijke troepen handgemeen met de opstandelingen was geweest, op den afstand van een uur van het eiland Leon, en dat, naar alle waarschijnlijkheid, deze soldaten van den Generaal Freyre, na eenige geweerschoten gewisseld te hebben, tot de opstandelingen waren overgehoopen.

De Anonime zegt, dat deze tijding echt schijnt te zijn.

De *Censuur* verhaalt, dat te Perpignan, den 3 dezer maand, de tijding zoude zijn aangekomen, dat Kadix hare poorten voor de opstandelingen zoude hebben geopend. — Brieven van Bordeaux melden hetzelfde. De staf van de troepen van het *constitutionnele* leger bestaat uit den kolonel *Don Antonio Quiroga*, opperbevelhebber; den luitenant-kolonel *Don Raphael Riego*, generaal; den kapitein *Miranda*, chef van de staf. Hunne kokarde is rood met eenen groenen driehoek.

Volgens berigten uit Parijs van den 13 Februarij, door den *Constitutionnel* medegedeeld, zoude Kadix den 31 Januarij zich hebben overgegeven aan het gouvernement door het leger der opstandelingen geproclameerd, ten gevolge van eene overeenkomst, den 28 tusschen den bisschop *Xianfuegos* en den generaal *Don Antonio Quiroga* gesloten. Volgens diezelfde berigten, zoude zich de *Coruña* ook voor de constitutie der *Cortes* hebben verklaard.

De meeste brieven uit Spanje, tusschen den 5 en 7, te Bordeaux ontvangen, voerden in het hoofd, de woorden: *Vrijheid, Constitutie*.

Het schijnt zeker te zijn, dat het Fransche Gouvernement bevelen heeft gegeven tot het formeren van een observatie-korps, langs de Pireneën, van de Middellandsche Zee af tot aan den Occaan.

De couriers-wissel tusschen de hoven van Madrid, Londen en Parijs is zeer druk.

Men verzekert dat de Mogendheden die het Heilig Verbond hebben geteekend, zeer veel belang stellen in de gebeurtenissen van Spanje; doch men verneemt tot dus verre nog niet, dat zij eenige maatregelen zouden hebben beraamd om de rust in dat ongelukkige land te helpen herstellen.

Madrid, den 3 Februarij 1820.

Kadix hield het nog den 28, in weerwil van alle pogingen der misnoegden van binnen en van buiten.

De Gouverneur heeft de inwoners doen ontwapenen. Ongerustheid en vrees heerschen in de stad.

Het fregat de *Sabina*, is in zestig dagen van Vera-Cruz in de haven van Kadix aangekomen, medebrengende anderhalf millioen piasters, zoo voor particulieren als voor het Gouvernement.

De opstandelingen houden zich nog steeds in het eiland *León* en wachten daar met veel gerustheid het koninklijk leger af, dat langzaam nadert. Intusschen ontbreekt het *moederzield* niet aan proclamatiën. De zaken zijn nog in dezelfde staat.

De beruchte *Malchior* is alhier gevangen, bijeen gebracht.

FRANKRIJK.

Parijs, den 13 Februarij.

Morgen, maandag den 14, zal, van wege den Koning, het zoo lang verwachte en geyreesde Ontwerp van Wet over de kieskollegien aan de Kamer der Gedeputeerden worden aangeboden. Men zegt dat de heer *Cuvier* het woord zal voeren, uit naam van het Gouvernement, daar de heer *Decazes* voorgeeft schor te zijn, en de heer *Pasquier*, wegens ongesteldheid, niet in de Kamer zal kunnen verschijnen.

Na de openbare zitting, zal de Kamer zich in geheim comité formeren, om de ontwikkeling aan te hooren van twee voorstellen; het ene van den heer *Mantel* wegens eene nieuwe organisatie van de *jury*; het andere van den heer *Benjamin Constant*, strekkende om het 181. artikel van de Wet van 15 Maart 1817 te wijzigen in dier voege, dat de bezuinigingen, door de Kamers mogelijk geoordeeld, in de algemeene begrooting der staatsbehoeften onderscheid werden daargesteld, in de voorwerpen door de Kamers aangeduid.

Nog dagelijks worden er verzoekschriften aan de Kamer der Gedeputeerden ingezonden, strekkende tot handhaving van het Charter en van de Wet op de kieskollegien.

Heden wordt alhier uitgegeven het *Prospectus* van eene zongenaamde *Constitutionnele medaille*, om te vereeuwigen de namen der Gedeputeerden, die aan hunnen eed getrouw blijvende, geene veranderingen in de Grondwet (het Charter) willen helpen daartstellen. De dagbladen *La République* en *Le Constitutionnel* deelen het afbeeldsel van dien gedenkpenning mede, welke in brons zal zijn en 5 francs moet kosten. De opbrengst daarvan zal strekken ter oprichting van verscheiden scholen van onderling onderricht wijs. Het denkbeeld van op die wijze opregte vaderlandsliefde te vereeren, vindt onder de weldenkenden

grooten bijval en doet eene ruimsche in teekening verwachten.

Eene verschrikkelijke euveldaad is dezen nacht te Parijs gepleegd. Tusschen elf en half twaalf ure, werd Z. K. H. de hertog van Berry, bij het uitgaan der Opera, en terwijl hij zijner Gemalin de hand reikte om in haar rijtuig te stappen, in de straat Rameau aangerand door een persoon, dien men niet had bemerkt, en die den dienstdoenden officier van het portier van de koets wegdruingende, den hertog met eenen dolk of elst een steek toebrengt in de rechter zijde, onder de borst. Z. K. H. gaf een schreeuw, rukt zelf het moordadig instrument uit zijn ligchaam, valt in de armen der gendarmes en besproeit met zijn bloed de hertogin. De gendarmes vatten den moordenaar die vliegt, maar die echter weinig weerstand bood; hij is naar de wachting gebragt. De hertog werd intusschen in de zalen van den directeur der Opera gedragen, en ontving daar de hulp der geneesheeren, die in den beginne de wond voor niet doodelijk aanzagen. Eenige oogenblikken daarna kwamen *Monsieur, Madame*, de hertog van Angoulême en de hertog van Orléans, die in de Opera was. Na de eerste zorgen aan den prins, die ras buiten kennis was, besteed te hebben, ondervraagde men den moordenaar, een zekeren *Louvet*, Zadelmaker van 's Konings stallen, oud ontfrent 40 jaren; hij was zeer bedaard, dronk met kalme een glas koud water en antwoordde, zoo men zegt: »Het ontwerp dat ik thans heb uitgevoerd, was reeds sedert vijf jaren in mijne gedachten; ik heb het aan niemand ooit geopenbaard, en het is de eerste keer niet, dat ik getracht heb hetzelve ten uitvoer te brengen.» Men peilt vervolgens de wond, die meer dan drie duim diep werd gevonden; de longen waren gekwetst; het gevaar vermeerdert. Z. M. komt te half zes ure in de Opera; op dat oogenblik was de hertog juist van zijne langdurige slaauwte hersteld: een geestelijke wordt gehaald, en kort daar na, des morgens te zes uren stierf de hertog, omringd van zijne geheele familie. Te zeven ure is zijn lijk naar den Louvre gebragt.

De instructie van het proces tegen *Louvet* is dadelijk begonnen; hij heeft bekend dat hij het voorafmen om den Hertog te vermoorden had gevormd te Metz in 1815, en sedert altijd had getracht hetzelve te volbrengen.

De moordenaar zal te regt staan voor de Kamer der Pairs.

De beurs, de bals en schouwburgen zijn gesloten; de straat op straat zijn verboden.

De Kamer der Gedeputeerden is door eenen brief van den Minister *Decazes*, uit naam van Z. M. van dezen aanslag onderrigt geworden. De heer *De la Bourdonnaye* verlangt dat behalve het leedwezen der Kamer, aan Z. M. nog worde te kennen gegeven de wil der Kamer om met Hoogstdezelve mede te werken ter beteugeling der verderfelijke leerstellingen, welke hij beweert dat thans aan de orde van den dag zijn. De Generaal *Foy* toont het onvoegelijke van het voorstel des vorigen sprekers aan. En word door de Kamer besloten aan Z. M. een eenvoudige adres van leedbetuiging aan te bieden. Waarna de Kamer zich formeert in geheim comité, ter bandening van de leden die het adres zouden stellen. Deze commissie bestaat uit de heeren *Camille Jordan, Foy, Duval, Ternaux, Courvoisier, Bécouey, Laine, Corbieres* en *Barthe Labastide*, en den voorzitter de heer *Ravez*. In korte oogenblik werd het adres gesteld en aangenomen. In deze zitting is verder niets verhandeld.

Men verhaalt nog, dat de gruweldaad aan den Hertog gepleegd, eenen naderlijgen invloed op den toestand waar in zich zijne echtgenoot zoude bevinden, gehad heeft. Indien dit waar mogt zijn, zoude na den dood van den Hertog van Angoulême, de tak van Orléans den troon van Frankrijk beklommen; want de Hertog van Berry laat geen mannelijk kroost na; maar slechts eene dochter.

Offengeveek.

Ter plaatsing in het Algemeen Nieuws- en Advertentie-Blad.

Dat men in het algemeen alle de Joden haat, om dat eenige weinige hunner voorouders, voor ontfrent

2000 jaren Jesus hebben laten ter dood brengen, is niet meer dan *billijk* (*). Dat men de Joden veracht, om dat het gemeen onder hen eene bijzondere plooi in zijn character heeft verkregen, onderscheiden van hunne medeburgers, en welke alleen ontstaan is door versnading, verguizing en vervolging van bijna onheuchelijke tijden, is niet meer dan *rechtvaardig*. Dat men de beschaafde, verlichte en dengdzame Joden, op slechts weinige na, nog bij aankhoudendheid uit maatschappijen en ambten weert, om dat men zich voor concurrentie wachten wil, is niet meer dan *staatkundig*. — Dat men in Christelijke Kerken, van den spreekstoel, *christelijke* liefdadigheid boven alle andere aanbeveelt, om dat een Christen Leeraar tot eene Christelijke Gemeente spreekt, is niet meer dan *natuurlijk*. — Doch wanneer men aan het slot eener bekendmaking, en wel die van den 31 Januarij, op publieke autoriteit gericht aan alle de ingezetenen van een Rijk, om hunne liefdadigheid voor de lijdende landgenoten op te wekken, de woorden vindt: **ECHT CHRISTELIJKE MEDEDELZAAMHED**; wanneer onder deze Ingezetenen ruim 5000 den Mozaïschen Godsdienst belijden, en wanneer deze ten allen tijde in de algemeene rampen gedeeld hebben; wanneer in tegendeel voor eenige jaren een belijden van den Christelijken Godsdienst, (R.) zekere ten behoeve der noodlijdenden ingezamelde gelden, welke aan zijne zorg waren toevertrouwd, tot eigen gebruik heeft doen strekken en, om zich aan de wel verdende straf te onttrekken, dit Land ontweken is, waardoor dan ook de gevoeligheid van zedelijk-goede en beschaafde Israëlitën meer opgewekt werd; dan vraag ik, welk *epitheton* voor zoodanig eene uitdrukking, waarvan men zich in de ten dezen bedoelde bekendmaking heeft gelieven te bedienen, wel het gepaste zijn zoude? Die van *pligtmatige menschenliefde*, aan ieder liefdadig en gevoelig mensch zoo eigen, wāre mijns bedunkens even krachtvol en meer strookende met de verlichte staatkunde van onzen tijd geweest, te meer, daar de Joden in ons Land, door de Constitutie tot de *active burgers van den Staat* behooren.

C. ROOMSCH K. P.

Zijn *Racine*, *Boileau*, en andere Schrijvers van de zeventiende eeuw meer, wāre dan *Lodewijk XIV* verdienen zij de voorkeur boven dien Koning? Deze vraag is door een der parijsche dagbladen geopperd en onderzocht, bij gelegenheid van het uitgeven van zeker werkje van den heer *Saint-Simon*, ten titel hebbende: *l'Organisateur*, en wegens hetwelk hij, onlangs bij defect, veroordeeld is geworden tot drie maanden gevangenis, eene boete van 500 francs, enz. Dat dagblad laat zich zeer sterk uit tegen den Schrijver: maar het is door andere tijdschriften ook wederlegd geworden. » Deze vraag, zegt een derzelve, is zelfs niet twijfelachtig. Het is in de oogen van alle verstandigen eene uitgemaakte zaak, dat in alle tijden van de regering van *Lodewijk XIV*, het verlies van dien Vorst een minder groot ongeluk zoude zijn geweest, dan dat van *Moliere*, *Corneille* en *Lafontaine*. Deze waarheid was nog zekerder ten tijde van de intrekking van het Edict van Nantes. Op dat tijdstip, zoude het verlies van *Lodewijk den grooten*, wel verre van een ongeluk te zijn, een zegeh zijn geweest, terwijl op niet een enkel tijdstip het verlies van onze groote Schrijvers te herstellen was.

» Men zegt dat *J. J. Rousseau* zich beneden den prins van *Conti* en den Maarschalk van *Luxemburg* achtte. Indien dat waar is, bewijst dit slechts dat *Rousseau* zedig was; maar dit is de vraag niet. Het komt er op aan, te weten of, in der daad, het leven van *Rousseau* aan het menschedom multiger was dan dat van die twee groote heeren? Men behoeft slechts de waarde van uitstekende bekwaamheden en van de vrijheid te kennen, om dit vraagstuk op te lossen. Voor het overige, is het zeer twijfelachtig, dat de wijze, die, door eenen vreemden Vorst uitgenoodigd om zich in zijne staten neder te zetten, hem antwoordde: *gij biedt mij brood aan; maar is er geen uwer onderdanen, die daaraan gebrek heeft?* ooit veel achting voor het gezag hebbe gehad; en het is niemand, op aan het, heeft gekomen om het nut van den *Emile* en dat van den Prins van *Conti* met eikander te willen vergelijken; noch het nut van de

Bedenkingen wegens Polen (Considerations sur la Pologne) met dat van den Hertog van *Luxemburg*. » Het aardigste is, dat de zoo zeer berispte leer van den heer *Saint-Simon*, juist de leer is der *zedelijke voortreffelijkheid* van den heer *Fievé* (een ministerieel Schrijver). Wij laten ons niet uit over de toepassing welke de heer *Saint-Simon* van zijne leer maakt; maar zeker is het intusschen, dat, om zijn grondbeginsel omver te werpen, men vooraf zoude moeten bewijzen, dat *Virgilius* en *Cicero* minder waard waren dan de bloeddorstige *Octavius*; dat *Lucanus* minder was dan *Nero*; dat *Montesquieu* minder nuttig was dan Mevrouw de *Pompadour*, en dat *Voltaire* oneindig minder gold dan de Regent en zijn *Abbé Dubois*. Wanneer men dit eerst zal hebben bewezen, zal men over de leer van den heer *Saint-Simon* kunnen oordeelen. Welke vragen worden er thans niet al geopperd! en waarschijnlijk zal het zich hierbij nog niet bepalen.

Advertentien.

Van het Letterschrift, door Mr. WILLEM BILDERDIJK; handelende over de *Gedaante* en *Orde* der Letteren in het Alfabeth; toegelicht door Aanteekeningen en Bijvoegselen, en een Aanhangel over de *Signa Diacritica* en andere dergelijke schrifteekenen, behalven de letters. Dit werk, waarin eene, fraai gegraveerde, *vergelijkende Tafel der voornaamste Alfabeths* voorkomt en met eene, door den Heer P. VELIJN gegraveerde, Titelplaat is versierd, komt heden van de Pers bij den Boekhandelaar J. IMMERSZEL, Junior, te Rotterdam, en is bij deszeifs Correspondenten alom verkrijgbaar. Prijs drie Gulden.

BEIJERINCK en WILLEMSZ., Boekverkoopers te Amsterdam, geven uit en hebben alom verzonden:

De NEDERLANDSCHE SPECTATOR, 1—IV a 8 stuivers.

Een aantal mannen van *room* en *bekwaamheid* in het vak der letteren, uit alle Oorden des Rijks, zullen bijdragen aan dit Tijdschrift leveren, van hetwelk men zich alom mag vleijen, dat het die hoogte van voortreffelijkheid zal bereiken, naar welke de beroemde *Weeten van voortgelijken* smaak den kundigen terstond doen denken. Maandelijks zal hetzelfde met een stukje, van gelijke dikte als dit, vervolgd worden.

PRIJZEN DER VOLGENDE EFFECTEN.

Amsterdam, den 17 Februarij 1820.

HOLLAND, Werkelijke schuld	2½ pCt.	44	a	44½
Rest. uitgestelde dito		18	a	18
Kans-Biljetten	f	26½	a	26½
Schuld. Sijnd. 1 ^e serie. 5 pCt.		98½	a	99
dito Sijnd. 2 ^e serie.	5	94½	a	94½
FRANKRIJK, Tiers Consolidés.	5	71½	a	73½
Certificaten van dito. 5				
dito (administratie te Paris)		66½	a	67½
Reconnaissances	5	79½	a	81
RUSLAND, bij Hope en Comp	5	91½	a	91½
Inschrijving.	6	46½	a	47½
KRUISSEN, Nieuwe.	5	79½	a	80
SPANJE, Negotiatie 1807	5½	19½	a	20
OOSTENRIJK, Obl. Weener-Bank. 5		52	a	53½
dito . . . dito	4	42½	a	42½
Cert., bij Goll. en Cp. 2½		31½	a	33½
dito Neg. Metaliek. { 5		69	a	70½
{ 2½		34½	a	35
{ 1		15½	a	15½
Nationale Bank-actien		642	a	646
ITALIË, Monte di Milano	5			
NAPELS, Cert. Lamaison en Bows. c. s. 5		67½	a	68½
Cert. (adminis. Napels)	5	67½	a	68½

SCHIEDAM den 16 Februarij.

Genever, de 30 Virtels, zonder Eust. 6½ &
 Amsterdamsche Proef. 8 —
 Zonder de Belasting.

(*). Hoezeer deze voorouders voorgewend hebben, daartoe door de wet van *Moses* te zijn verplicht geweest, zich beroepende op het laatste vers. van Deut. Cap. 12.